

מראי מקומות- קידושין ל"ו

מהכ"ת לדרוש כן, הרי הפסוק סתמא כתי', ומשמע דבכל אופן הוא. וכ' הבן יהודע, דכיון דלא כתי' "אתם בנים וגו'", אבל "בנים אתם", משמע דכשתתנהגו כמו בנים, אז יש לכם התחייחות לד' אלוקיכם.

(ה) ר"א אומר בין כך ובין כך אתם קרויים בנים- כ' בשו"ת הרשב"א (א', קצ"ד), דאף דבדרך כלל אמרי' דר"מ ור"י הל' כר"י, כאן קיי"ל כר"מ, משום דדייק קראי כוותי'. וע"ש מש"כ לרון עפ"ז בענין אם משומד שמת אם מטמא או לא, דלפי ר"מ עדיין חשיב בן וודאי מטמא, אולם צידד דאולי אף לר' יהודה מ"מ נקרא אדם, וא"כ מטמא.

(ו) בני מעליא לא מקרו- פרש"י עוד לעולם. וכן פירש הת"ש, שאין הנדון אם לקרוא להם בני מעליא עכשיו בשעה שהם חוטים, אלא דהדר מקרו בני קל חי ע"י תשובה. וכ' המהרי"ט, דמה שמכריח רש"י לפרש כן, הוא משום דקרא והי' במקום אשר יאמר להם וכו' מיירי כשעשו תשובה, וא"כ אין ראוי מהקרא דאף עכשיו חשיבי בנים מעליא. אלא דהק' המהרי"ט, למה צריך ראוי דשוב חשיבי בנים לאחר שעשו תשובה, הרי פשוט הוא, שאין דבר העומד בפני תשובה. וע"ש שהאריך בזה, וכ' לבאר הגמ' דלא כרש"י, דבאמת מיירי שלא עשו תשובה, והביא מהמדרש לדרוש הקרא כן, דבמקום אשר יאמר להם לא עמי אתם, דהיינו אפי' באותו זמן, יאמר להם בני קל חי, דהיינו אפי' קודם שעשו תשובה (גם מדברי השו"ת הרשב"א הנ"ל משמע דאף כשהי' משומד הי' דיון דאולי נקרא בן, דלא כרש"י, וצ"ע בזה).

(ז) הסמיכות והתנופות וכו'- ע' בתוס' (ריש עמוד ב') דהק' דאין שייך לנשים לעבוד העבודה, אפי' בלא מיעוטינן, תיפוק לי' דאין לובשין בגדי כהונה. ותי' א' דלבשו את הבגדים, ב' דאינם נחשבים מחוסר בגדים, כיון דאינם מצווים ללבוש הבגדים. והק' הגליוני הש"ס, איך שייך לנשים ללבוש בגדי כהונה, הא כתיב לא יהי' כלי גבר על אשה.

(א) דגמר קרחה קרחה מבני אהרן- הק' הריטב"א, למה צריך לדרוש קרחה קרחה, תיפוק לי' מהג"ש שהביא הגמ' לעיל, מפאת פאת. ותי' דרבנן דלעיל קבלו ג"ש זו, אבל י"ל דאיסי לא קיבלה, ואין אדם דן ג"ש מעצמו.

(ב) ומה להלן על מת, אף כאן על מת- הק' הגור ארי' (ויקרא כ"א, ה'), אדרבה, לימא דמה כהן אף שלא על מת, ה"ה ישראל אף שלא על מת, דיש להקיש לחומרא. ואין לתרץ דאין שייך לדרוש כן, שהרי כתי' בפירוש "על מת", שהרי גם לגבי מקום הקרחה אמרי' כן, דאף דכתי' בפירוש אצל ישראל שלא יקרחו קרחה בין עיניכם, ומ"מ אמרי' דקאי על כל הראש, ומ"ש. ותי' דע"כ קרא דכתי' בכהנים בראשם בא ללמדנו על ישראל שנאסר קרחה על כל הראש, דאם לא כן, אלא שאין חייב אלא על בין עיניכם, לא לכתוב קרא כלל גבי כהנים, ונלמוד כהנים מישראל, דהא לא גרע כהן מישראל, ולפיכך ע"כ נלמוד לחייב על כל הראש גבי ישראל. אבל מ"מ אין לומר דנילף ג"כ לחייב אפי' שלא על מת בג"ש לכהנים, דהא על מת כתי', ולא דמי לבין עיניכם דכתי' גבי ישראל, דחייב על כל הראש, דהתם ע"כ הג"ש הוא ללמד שהתפילין הוא במקום שער.

(ג) תפילין גופייהו מהכא גמרי' להו- הק' תוס', ומה בכך, הרי אין ג"ש למחצה, וא"כ נימא דמה תפילין נשים פטורות ה"נ גבי קרחה. ותי' דשמא לא נגמרה ג"ש אלא לאשמעינן מקום הנחת תפילין. ולכא' דבריו צ"ב, הרי סכ"ס אין ג"ש למחצה. וע' בתוס' הרא"ש שכ' "דקסבר דלא נאמרה ג"ש ללמד חיוב ופטור, אלא לפרש היכן הוא בין העינים" [ואולי כוונתו דא"ז ג"ש גמורה אלא גילוי מילתא]. וע' בריטב"א שתי' דכיון דבא לסתור הכלל דמ"ע שלא הז"ג נשים חייבות, בכה"ג לא דרשי' ג"ש היכא דיכולין לקיים לימוד הג"ש בדין אחר.

(ד) בנים אתם לד' אלוקיכם, בזמן שאתם נוהגים מנהג בנים אתם קרויים בנים, וכו'- ק',

(א) **אלא הזאה דבן עוף, דאתיא בק"ו מבן צאן-** לכאור' ק', לימא דמתני' מיירי בהזאת בן צאן גופא, דהא כבר כ' תוס' דהזאה דמתני' כולל גם זריקת כל קרבנות. וכ' השיטה קדמונית, "פי", אע"פ שבכלל ההזאות זריקת הדם דבן צאן, א"א לומר דמתני' לבן צאן אתא, דא"כ ליתני זריקות. לפיכך, אמרו דמהזאה דבן עוף קאמר, שהכתוב קראה הזאה, דכתיב ב"י והזה מדם החטאת".

(ב) **מכניס ידו תחת יד בעלים-** הק' תוס', הא הוי חציצה בין יד כהן ובין המנחה. ותי' א) הוי גזה"כ דבעינן ששניהם מניפין, וא"כ ע"כ זהו כוונת התורה שיהי' נעשה באופן זה, ואינו נחשב חציצה. ב) דלא מיירי שנותן הכהן תחת יד הבעלים ממש, אלא שאוחז הכלי למטה, והבעלים אוחזין למעלה, והשתא ליכא חציצה כלל [וצ"ע למה אין שייך לעשות כן בשותפין ג"כ, ומבואר בתוס' דבשותפין לא מהני כה"ג, וע' במהרש"א, וצ"ע כוונתו]. וע"ע בתוס' הרא"ש שהביא תי' מרש"י **במנחות**, דעיקר תנופה בבעלים הוא, וא"כ לא אכפ"ל אי איכא חציצה מצד הכהן. ואפשר דכוונתו על דרך דברי התוס' רי"ד, דכל תנופה ע"י בעלים כתיבא, בשלמים כתיב ידיו תביאנה, וכו'. אבל כלפי כהן לעולם לא כתיב שיהא על ידיו, וא"כ לא פסלה חציצה כלל. וע"ע בחי' הגרי"ז (מנחות סא: בתוד"ה כהן) דביאר שהדין שיהי' ביד ישראל הוא מלבד הדין תנופה, אלא דצריך שיהי' בידיו. ומה דאין חציצה מצד דיני תנופה, ביאר א) משום דתנופה אינה עבודה, או ב) דאף אם תנופה עבודה, מ"מ הא כ' הגר"ח דכל עבודה דאינו בימין אי"צ עצמו של כהן, ולכן אין בה דיני חציצה. וע' בתורא"ש שהק' על תי' של רש"י, דהא תנופת בעלים וכהן ילפי' מהדדי בג"ש. ולכן ביאר כתי' ב' של תוס', שהכהן אוחז למטה, והבעלים למעלה. אולם כ' דמשמעות הירושלמי הוא דידי הכהן על ידי הבעלים ממש, דאי' לענין מנחת סוטה, הרי לכאור' דבר מכוער הוא שיהי' ידי כהן על ידי האשה ממש, ותי' או דמביאים מפה, או דמביא כהן זקן, או דאין היצר מצוי לאותה שעה, ודחה התוס' רא"ש דאולי אף אם ידיו אצל ידיה צריך לתירוצים אלו. (ויוצא נפק"מ בין תי' זה של תורא"ש ותי' של תוס' כאן, דלפי תוס'

ותי' דאם הי' הדין דנשים כשרים לכהונה, א"כ יהי' בגד דמיוחד לאיש ולאשה, וכבר כ' המהרש"א בנדרים (מט:): דבגד המיוחד לאנשים וגם לנשים אין איסור בלבישתה.

(ח) **והקבלות והזאות-** הק' תוס', הא קרבנות מעשהז"ג הוא, ולכן למה צריך קרא למעטם. ותי' דמ"מ צריך קרא כדי לפסול עבודתם. אלא דמ"מ הק' מסמיכה, דשם אין העבודה נפסל ע"י סמיכתם. ותי' דכיון דהוקש סמיכה לשחיטה, ה"א דכשר בנשים כמו ששחיטה כשרה בנשים, קמ"ל. וע' בקהלות יעקב (ל"ב, ב'), דכ' דלכאור' הי' שייך ליישב קו' תוס' באור"א, דמה דצריך שיהי' ביום, אי"ז מצד דיני המצוה שחלים על הגברא, אלא מצד החפצא של הקרבן, אלא דממילא, כיון דהקרבן צריך להיות הובא ביום, אין שייך לעשות עבודתו בלילה, אבל אי"ז בעצם מצד חובת הגברא, ולכן שפיר י"ל דאי"ז נחשב מעשהז"ג, אבל מבואר בתוס' שלא ס"ל כן.

(ט) **דבר אל בני ישראל וסמך, בני ישראל סומכין ואין בנות ישראל סומכות-** ביאר הריטב"א, דאף דבכמה מצוות כתיב בני ישראל, מ"מ היכא דכתיב כן בלאוויין, הרי נלמד מדרשה דאיש או אשה וכו', שהשוה אשה לאיש לכל עונשין שבתורה, וה"ה במצוות עשה שלא הזמן גרמא, דאע"ג דכתיב בהו בנ"י, הרי נשים בכלל, דהא אתרבו ממורא, וכי כתיב בנ"י למעוטי גוים, מיהו מבני אהרן ממעטינן בנות אהרן, דאין לומר דלמעוטי זרים, דהא מכהנים ממעטינן זרים [ולכאור' כוונת הריטב"א הוא דהיכא דיכול למעט גוים ע"י בני ישראל, למדין ממורא דנשים חייבות. אבל כאן דא"א למעט גוים או זרים, דהא כהנים כתי', ע"כ כתי' בני ישראל למעט נשים].

(י) **הגשות דכתי' וכו'- העיר החזון איש** (אה"ע קמ"ח לסוגיין), הא לכאור' אי"צ קרא למעט אשה יותר מזר ישראל, וזר הוזהר על כל עבודות כהונה, ונשים לא הומשחו להיות כהנים לעבודה, ולמה צריכים מיעוט מיוחד. ותי' דבנות שאני, שהרי נטפלין לאביהן, ואוכלין תרומה, וגם נותנים מתנות כהונה לכהנת, ולכן שפיר צריכים מיעוט למעוטן מעבודה.

תשרי תשפ"ד

אם יש חציצה אחרת בין יד כהן להקרבתו יהי
חציצה, אבל לפי דברי תוס' הרא"ש בשם
רש"י אין דין חציצה בין יד כהן להקרבתו
כלל).